

Sandra Post
Norsvej 2
9881 Bindslev

Teknik og Miljøområdet
Jørgen Fibigersgade 20
9850 Hirtshals
Telefon 72 33 33 33
Fax 72 33 30 33
Teknik-miljoe@hjoerring.dk
www.hjoerring.dk

Hirtshals, den 17-02-12

Journal nr.: 09.17.16-P19-8-11

Tilladelse til udvidelse af husdyrbruget på Sørig Engvej 38, 9881 Bindslev

Hjørring kommune giver hermed tilladelse til udvidelse af ovennævnte kvægproduktion efter § 10 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug¹.

Kommunen har vurderet, at tilladelsen kan meddeles med følgende vilkår.

Vilkår:

- Der skal foretages fluebekæmpelse i henhold til Statens skadedyrslaboratoriums retningslinjer.
- Der skal udarbejdes en driftsjournal som dokumenterer at Statens skadedyrslaboratoriums retningslinjer for fluebekæmpelse overholdes. Journalen skal indeholde notater om, hvornår og hvordan der er foretaget fluebekæmpelse samt kvitteringer for indkøbte bekæmpelsesmidler. Journalen skal føres løbende.

De væsentligste forudsætninger er beskrevet i afsnittet "Projektbeskrivelse" nedenfor. Hvis forudsætningerne for afgørelsen ændres, skal kommunen oplyses om det og muligvis genbehandle sagen.

Offentliggørelse og klagevejledning

Meddelelse om tilladelsen vil blive offentliggjort i lokalavisen i uge 9.

Du kan påklage kommunens afgørelse indtil 4 uger efter offentliggørelsen. En eventuel klage skal være modtaget i Kommunen senest den 28. marts 2012 ved kontortids ophør.

Enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagen samt en række foreninger og organisationer m.v., vil også kunne klage over kommunens afgørelse.

En klage skal være skriftlig og indsendes via e-mail: teamerhverv@hjoerring.dk eller til adressen: Hjørring Kommune, Teknik og Miljø, Jørgen Fibigersgade 20, 9850 Hirtshals. Kommunen videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Natur- og Miljøklagenævnet opkræver gebyr for behandling af en klage. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Nærmere oplysninger om gebyrreglerne kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

¹ Lov nr. 1572 af 20/12/2006

Hvis vi modtager en klage over denne afgørelse, vil vi underrette dig.

Kommunens afgørelse kan også indbringes for domstolene. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er offentliggjort.

Udnyttelse af tilladelsen

Tilladelsen kan godt udnyttes, selvom der klages over den, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, og under forudsætning af, at eventuelle andre nødvendige tilladelser er indhentet. Det skal bemærkes, at Miljøklagenævnet ved sin behandling kan ændre eller ophæve en tilladelse. Udnyttes en tilladelse, der er klaget over, sker det derfor for egen regning og risiko.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden for 2 år fra denne afgørelse er meddelt. Hvis det maksimalt godkendte produktionsomfang ikke er opnået inden fristens udløb, bortfalder den del af tilladelsen, der ikke er udnyttet.

Projektbeskrivelse

Tilladelsen er givet på grundlag af den indsendte ansøgning og efterfølgende tilpasninger. Projektets væsentligste elementer er følgende:

1. Produktionen udvides fra 33,5 DE i tyrekalve og ungdyr til 74,6 DE i opdræt (160 dyr fra 6-23 måneder).
2. Udvidelsen finder sted i eksisterende bygninger, jf. anlægstegning nedenfor.
3. Der er indgået gødningsaftale, så husdyrgødningen fra produktionen udbringes på i alt ca. 63 ha tilhørende ejendommen Norsvej 2. De konkrete udbringingsarealer fremgår af vedlagte kortmateriale.

Anlægstegning

Kommunens vurdering

I det indsendte ansøgningsskema er der svaret "ja" til alle spørgsmål. Kommunen er enig i det afkrydsede.

Aftalearealer

Der indgår som nævnt ca. 63 ha udsprejningsarealer, der er aftalearealer med tredjemand. Ifølge husdyrlovens § 16 stk. 2 kan aftalearealer ikke indgå i en miljøgodkendelse, hvis det vurderes, at afsætning af husdyrgødning på disse vil kunne påvirke miljøet væsentligt. Der kan nemlig ikke stilles de nødvendige vilkår til driften af arealerne i miljøgodkendelsen, fordi arealerne ejes af en anden person. Sådanne arealer skal i stedet have en særskilt §16-godkendelse, som ejeren af arealet skal anmode om.

Det er Kommunens vurdering, at aftalearealernes påvirkning på omgivelserne, herunder udvaskningen til Kattegat (se vurderingen i afsnit om Fjord og Hav nedenfor) ikke vil påvirke miljøet væsentligt. Der er således ikke behov for at stille vilkår til driften af aftalearealerne, og kommunen har vurderet, at de kan indgå i tilladelsen uden at der udarbejdes en særskilt § 16 areal-godkendelse jf. husdyrloven.

Lavbundsarealer

Anlægget er beliggende udenfor lavbundsarealer.

Grundvand

Ingen af udbringningsarealerne er beliggende indenfor nitratfølsomme indvindingsoplande, det er således ikke nødvendigt at stille vilkår om begrænsning af kvælstofudvaskningen udover de generelle regler.

Fjord og hav

Alle aftalearealerne afvander til det Nordlige Kattegat.

Til den nordlige del af Kattegat stilles der i husdyrmiljøloven ikke maksimale grænser for udledning af kvælstof og fosfor, der rækker ud over de generelle harmoniregler til dette vandområde.

Det er imidlertid kommunens vurdering, at strømforholdene i Kattegat medfører, at en forøget udledning af kvælstof og fosfor fra oplandet vil kunne medføre en merbelastning af det kystnære habitatområde "Aalborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord" (Habitatområde nr. 14) og Natura 2000 området "Hirsholmene og Elling Ås udløb" (Habitatområde nr. 4). Ifølge Natura 2000-basisanalysen for Hirsholmene og Elling Ås udløb er det marine miljø i Kattegat påvirkeligt af effekten fra tilførsel af næringsstoffer

Kommunen skal derfor foretage en vurdering af, om udvidelsen af husdyrbruget i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil kunne medføre en væsentlig belastning for habitatområderne.

Det fremgår desuden af såvel basisanalysen for Kattegat samt Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak, at miljømålet er "god tilstand". Det fremgår også, at miljømålet ikke er opfyldt i området. Det er derfor kommunens vurdering, at enhver yderligere væsentlig tilførsel af næringsstoffer fra oplandet vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den samlede påvirkning af vandområdet øges, hvormed man bevæger sig i den forkerte retning i forhold til målsætningen.

Kommunen har foretaget en vurdering af projektet i overensstemmelse med habitatdirektivets retningslinjer og Miljøstyrelsens vejledning. Den nærmere vurdering ses i bilag 3. Konklusionen er, at hverken påvirkningen fra det ansøgte projekt i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter vil medføre skadevirkning på overfladevandene som følge af udledning af kvælstof og fosfor.

Natur

Hjørring Kommune har vurderet, om der i forbindelse med udvidelsen er behov for beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, er fredet,

udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning, herunder ammoniakfølsom skov¹.

Kommunen har konkret vurderet, om der er naturområder, der efter Kommunens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt af beskyttelsesniveauerne i Husdyrgodkendelsesloven². Endvidere har Kommunen vurderet om det ansøgte projekt i sig selv eller tilsammen med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-områder og/eller yngle- eller rasteområder for habitatdirektivets bilag IV-arter væsentligt³. Herved har Kommunen sikret sig, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelige med hensynet til omgivelserne⁴.

Kommunens vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg⁵.

Den samlede fordampning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til 238 kg N/år i nudrift og 532 kg N/år i ansøgt drift. Udvidelsen af husdyrbruget medfører således en øget fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 294 kg N/år.

I nærheden af ejendommen ligger der et Natura 2000 område, samt flere mindre heder, moser, ferske enge, søer og vandløb beskyttede efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven.

Den forøgede belastning af ammoniak fra stald og lager i 2 udvalgte naturpunkter (Fig. 1) er beregnet til 0,0 – 0,1 kg N/ha per år. Den samlede belastning af ammoniak fra stald og lager i nærmeste Natura 2000- område er beregnet til 0,0 kg N/ha per år.

Kommunen vurderer, at udvidelsen:

- vil have en neutral effekt på Natura 2000 områder
- vil have en neutral effekt på arter beskyttede efter EF-habitatdirektivet bilag IV
- ikke vil påvirke naturarealer beskyttede efter husdyrgodkendelseslovens § 7 og naturbeskyttelseslovens § 3.
- vil have en neutral effekt på beskyttet natur, som støder op til ejendommens udbringningsarealer

Kommunen vurderer samlet, at den projekterede udvidelse kan gennemføres uden negative konsekvenser for den omgivende natur.

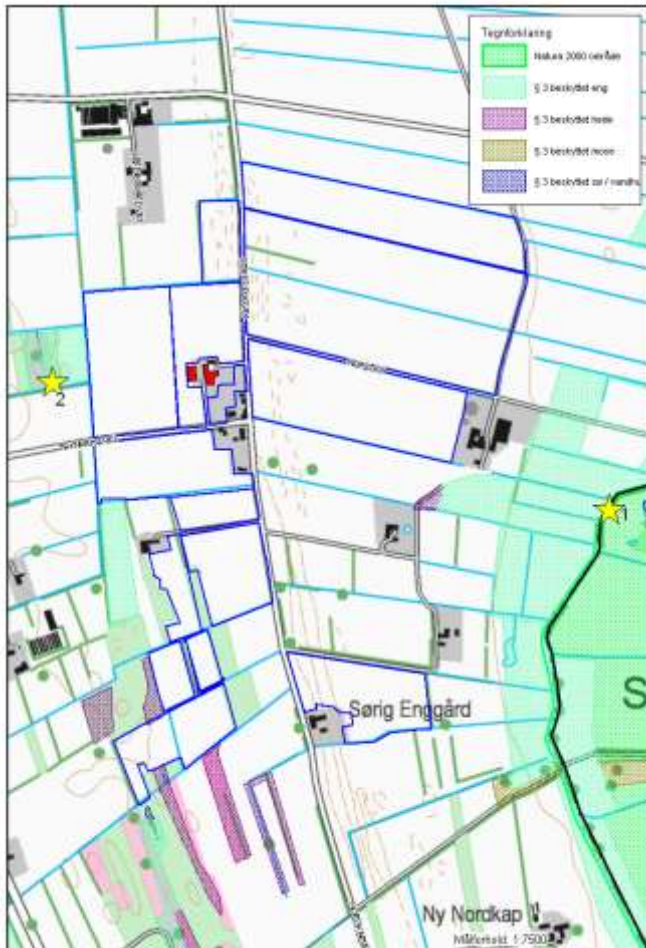
¹ Jf. § 23 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

² Jf. § 29 i Husdyrgodkendelsesloven

³ Jf. §§ 7, 8 og 11 i Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

⁴ Jf. § 19 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

⁵ Jf. § 26 i Husdyrgodkendelsesloven

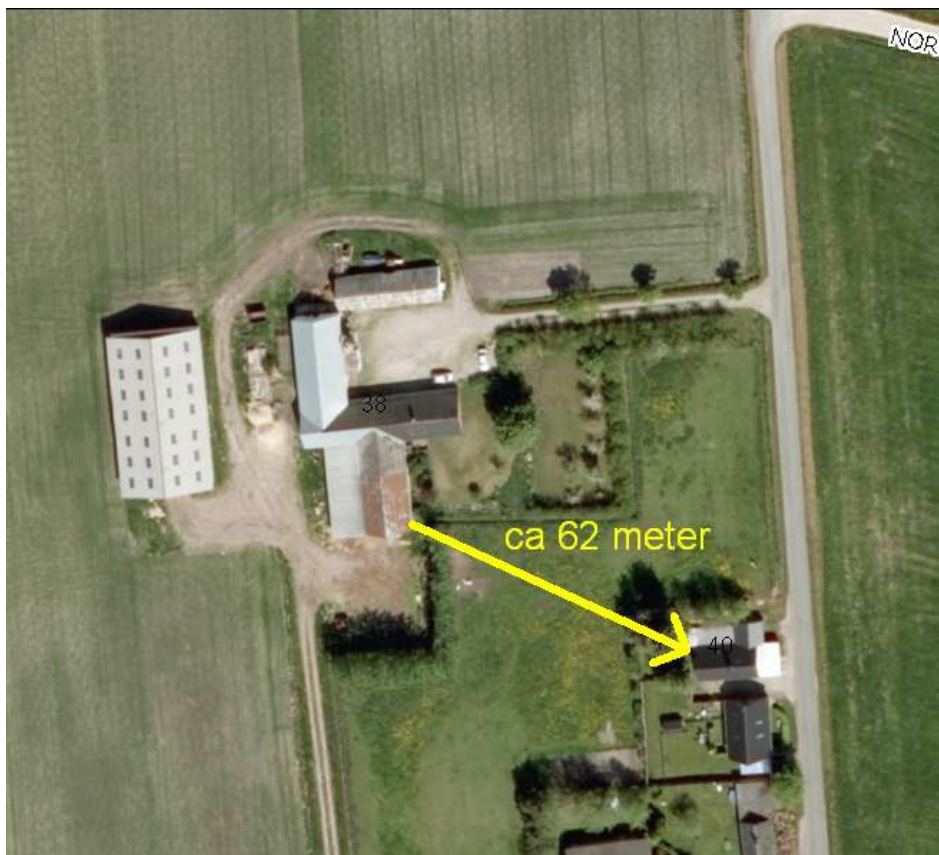
Figur 1. Husdyrbrugets beliggenhed (røde figurer) i forhold til udbringningsarealer (blå strek) og beskyttede naturområder (skraveret) samt naturpunkt 1 og 2 (gul stjerne).

Nabogener

Det er kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende, når vilkåret om fluebekæmpelse overholdes.

I forbindelse med ansøgningen er der udarbejdet en fiktiv ansøgning i husdyrgodkendelse.dk. En lugtberegning viser en beregnede geneafstand for lugt til naboer, samlet bebyggelse og byzone. Geneafstanden er udregnet til 138 meter til byzone, 77 meter til samlet bebyggelse og 44 meter til enkelt bolig.

Alle afstande er overholdt. Nærmeste enkelt bolig er beliggende ca. 62 meter fra det ansøgte anlæg, se nedenfor:

BAT

For § 10 tilladelser vil den generelle miljøregulering med krav til staldindretning, udbringning af husdyrgødning osv. jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen, normalt være tilstrækkelig i forhold til BAT vurderingen (bedste tilgængelige teknik), jf. notat af 28. januar 2008 fra Miljøstyrelsen.

Der skal ikke opføres nye staldanlæg, og Kommunen har ikke fundet begrundelse for at stille yderligere krav til BAT.

Samlet vurdering

Kommunen finder, at de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik er truffet, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Høring

Forud for denne tilladelse har Hjørring Kommune foretaget en høring af 6 naboer.

Der indkom bemærkninger fra to naboer. Bemærkningerne drejede sig om frygten for øgede fluegener fra dybstrøelsen, når produktionen udvides.

Af hensyn til omgivelserne, er der stillet vilkår om effektiv fluebekæmpelse om dokumentation herfor.

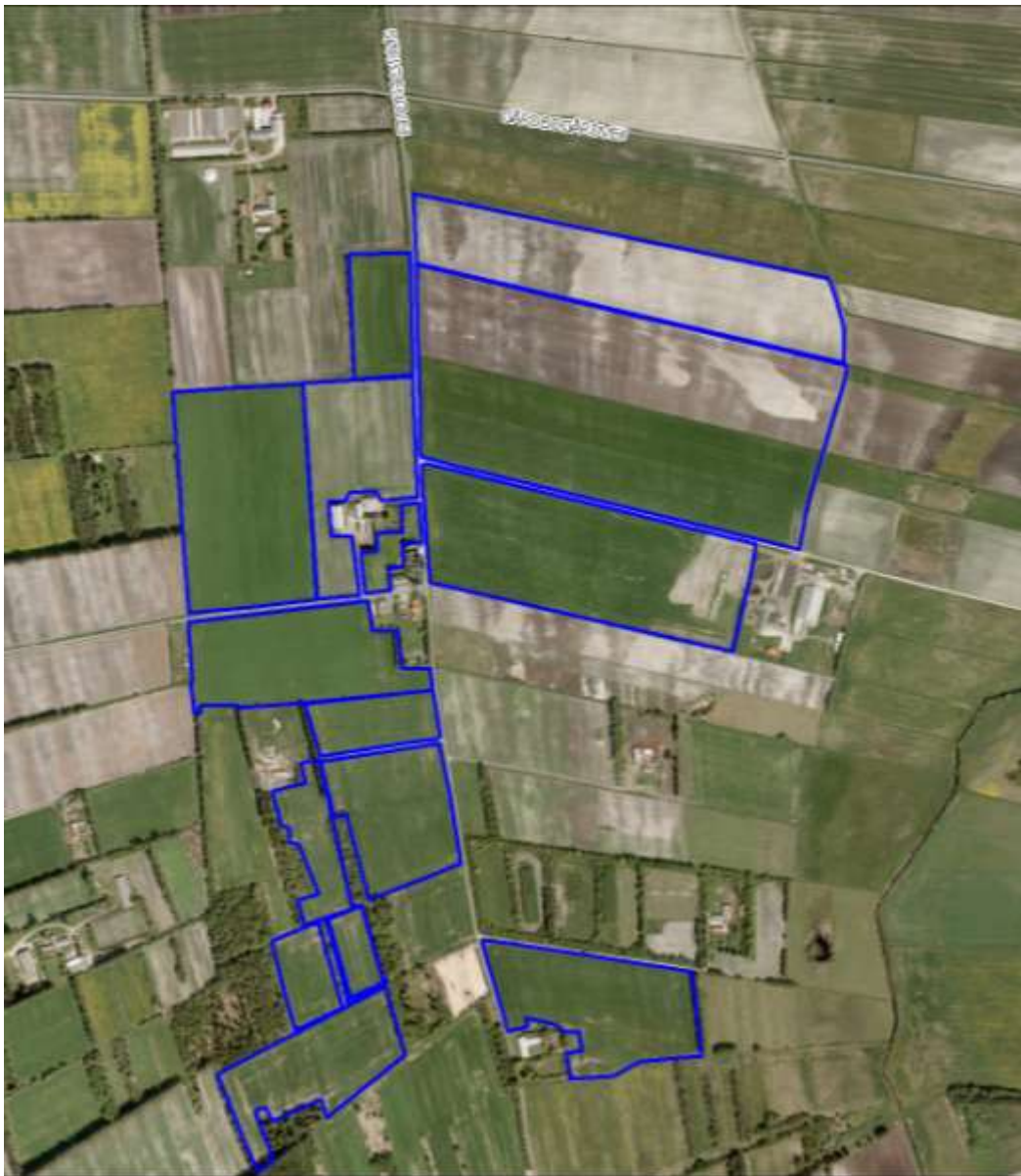
Bilag:

1. *Kort over projektets udbringningsarealer.*
2. *Detaljeret vurdering af påvirkningen af natur*
3. *Detaljeret vurdering af påvirkningen af fjord og hav*

Kopi med kortbilag sendt til:

- Landbonord, att.: Karoline Holst, kho@landbonord.dk
- Naturstyrelsen Aalborg, Niels Bohrs Vej 30, 9220 Aalborg Ø – via e-mail: AAL@nst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 Kbh. Ø – via e-mail: dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening – Hjørring, Fresiavej 17, 9800 Hjørring – via e-mail: hjoerring@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V – via e-mail: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – Hjørring, Via e-mail: hjoerring@dof.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Formand: Niels Barslund, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk.
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postbox 2188, 1017 Kbh. K – via e-mail: fbr@fbr.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1 sal, 1651 Kbh. V – via e-mail: ae@aeraadet.dk
- 3F Skagerak – via e-mail: skagerak@3F.dk
- Lystfiskeriforeningen for Liver Å – via email: jan@deltadata.dk
- Hjørring Vandsekskab, via e-mail: post@hjevand.dk

Bilag 1. Kort over projektets udspretningsarealer

Bilag 2. Detaljeret vurdering af påvirkningen af natur

ANLÆG

Retsgrundlag

Hjørring Kommune har vurderet, om der i forbindelse med udvidelsen er behov for beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning⁶. Kommunen har konkret vurderet, om der er naturområder, der efter Kommunens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt af beskyttelsesniveauerne i Husdyrgodkendelsesloven⁷. Endvidere har Kommunen vurderet om det ansøgte projekt i sig selv eller tilsammen med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-områder og/eller yngle- eller rasteområder for habitatdirektivets bilag IV-arter væsentligt⁸. Herved har Kommunen sikret sig, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelige med hensynet til omgivelserne⁹.

Kommunens vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og evt. nye anlæg.

Beskyttet natur efter naturbeskyttelsesloven, husdyrgodkendelsesloven og habitatdirektivet

Naturbeskyttelseslovens § 3 beskytter overdrev, heder, moser, enge, strandenge, strandsumpe, søer og vandløb mod ændringer i tilstanden. Beskyttelsen gælder for alle de beskyttede naturtyper bortset fra søer og vandløb, hvis de har en minimumsstørrelse på 2.500 m² i sammenhængende areal. Beskyttelsen gælder for søer på 100 m² eller derover. De beskyttede vandløb er udpeget af de tidligere amtsråd og godkendt af miljøministeren.

Arealer, der er mindre end 2.500 m², er omfattet af beskyttelsen, hvis de indgår en mosaik af naturtyper med et samlet areal på 2.500 m² og for moser også hvis de ligger i tilknytning til søer eller vandløb.

Husdyrgodkendelseslovens § 7 fastsætter en beskyttelse af en række konkrete ammoniakfølsomme naturtyper. Inden for de internationalt beskyttede Natura 2000-områder (kategori 1-natur) kan der således maksimalt tillades en total ammoniakbelastning på 0,2 – 0,7 kg N/ha/år, afhængig af antallet og størrelsen af øvrige husdyrbrug i nærområdet. Samme lov fastsætter også beskyttelsen mod ammoniak på udvalgte naturtyper uden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om højmoser, lobeliesøer, heder over 10 ha samt overdrev over 2,5 ha (kategori 2-natur), der er beskyttet mod en total ammoniakbelastning på mere end 1 kg N/ha per år, fra et givent husdyrbrug¹⁰.

Beskyttelsesniveauet på øvrige ammoniakfølsomme naturtyper beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3 samt visse skove (kategori 3-natur) beror på en konkret vurdering af, om der er tale om et naturområde af særlig regional eller lokal interesse.¹¹

⁶ Jf. § 23 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

⁷ Jf. § 29 i Husdyrgodkendelsesloven

⁸ Jf. §§ 7, 8 og 11 i Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

⁹ Jf. § 19 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

¹⁰ Jf. Bilag 3, A, Nr. 2 i Bekendtgørelse nr. 291 af 6. april 2011 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

¹¹ Jf. Bilag 3, A, Nr. 3 i Bekendtgørelse nr. 291 af 6. april 2011 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

Denne vurdering beror først og fremmest på en vurdering af områdets naturkvalitet på en skala fra I – V (høj, god, moderat, ringe og dårlig). Naturkvaliteten vurderes dels efter områdets struktur, dvs. vegetationssammensætning, drift af arealet herunder evt. afgræsning samt naturtypekarakteristiske strukturer. Desuden vurderes kvaliteten i forhold til diversiteten og artssammensætning på arealet, samt arternes følsomhed overfor ammoniak. Registrerede plantearter kategoriseres i denne sammenhæng som hhv. særligt værdifulde, positive, typiske, problematiske eller øvrige, på baggrund af en artsliste udarbejdet af DMU. Endelig vurderes arealets værdi som levested for fredede eller rødlistede arter af planter og dyr og som yngle- og rasteområde for arter beskyttede efter habitatdirektivet (Bilag IV-arter).

Herudover inddrages en række øvrige forhold i vurderingen af krav til den maksimale ammoniakbelastning. Det gælder områdets:

- Status i kommuneplanen, herunder om det er omfattet af en udpegningsområde som værdifuldt naturområde, økologisk forbindelse, rekreativt område eller værdifuldt kulturmiljø
- Status i forhold til fredninger, handleplaner for naturpleje eller anden planlagt naturindsats

Endelig inddrages hensynet til områdets ammoniakfølsomhed i forhold til den ammoniaktilførsel arealet modtager fra andre kilder. Det vil dels sige den generelle baggrundsbelastning i området, men også tilførslen fra konkrete lokale kilder, såsom husdyrbruget nuværende produktion, samt udbringning af gødning på nærliggende arealer.

Påvirkning af natur

Den samlede fordampning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til 238 kg N/år i nudrift og 532 kg N/år i ansøgt drift. Udvidelsen af husdyrbruget medfører således en øget fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 294 kg N/år. Ammoniakfordampning i forbindelse med udbringning af husdyrgødning indgår ikke i beregningerne.

Natura 2000 (Kategori 1- natur)

Screening

Naturpunkt 1:

Nærmeste Natura 2000 område er Jerup Hede, Råbjerg og Tolshave Mose (EF-habitatområde nr. 3) der ligger omkring 920 meter øst for driftsbygningerne. Nærmeste kategori 1-natur i området er Natura 2000-naturtyperne 3160; Brunvandede søer og vandhuller og 9190; Stillekegskove og –krat på mager, sur bund. Begge naturområder er beliggende godt 1000 meter fra husdyrbruget.

Udbringningsarealerne er hovedsagligt placeret i tilknytning til ejendommen. Nærmeste afstand til Natura 2000 området herfra er ca. 275 meter.

Da ejendommen ikke omfatter arealer indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, vurderer Kommunen, at ammoniakfordampning igennem luftbåren ammoniak umiddelbart er den eneste potentielle påvirkning af naturtyper og arter, der er udpegningsgrundlag for det nævnte Natura 2000 område.

Totalbelastningen med ammoniak fra husdyrbruget er beregnet til 0,0 kg N/ha per år i kanten af Natura 2000 området.

Konsekvensvurdering og konklusion

Da der selv i kanten af Natura 2000-området ikke er en målbar påvirkning med ammoniak fra husdyrbruget, er det kommunens vurdering, at udvidelsen har neu-

tral effekt på Natura 2000 området og ikke vil forhindre områdets naturtyper og arter i at opnå gunstig bevaringsstatus.

Kategori 2- natur

Der ligger ikke kategori 2-natur i nærheden af husdyrbruget.

Kategori 3- natur

I nærheden af husdyrbruget er registreret flere heder og moser beskyttede efter Naturbeskyttelseslovens § 3 (figur 1). Det er kommunens vurdering at der ikke ligger ammoniakfølsom skov nær husdyrbruget.

Naturpunkt 2:

Et naturområde på ca. 0,7 ha, der er omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3, beliggende ca. 300 meter vest for husdyrbruget. Af luftfotos ses at der på det beskyttede areal høj grad er tilgroet med træer og buske og omgives af skov mod både øst og vest. Terrænet i området er præget af det relativt flade rimme-doppe landskab og naturtyperne i området omfatter både mose, eng og mindre vandhuller. Området er ikke omfattet af en særlig udpegning i Kommuneplan 2009.

Tålegrænsen for den mest følsomme naturtype i området (mose) ligger i intervallet 15 – 25 kg N/ha per år. Den generelle baggrundsbelastning i området ligger på 14,1 kg N/ha per år og laveste tålegrænse er således ikke overskredet i forvejen. Ved udvidelsen tilføres yderligere 0,1 kg N/ha per år fra stald og lager (Tabel 1). Kommunen vurderer derfor at det i dette tilfælde ikke er nødvendigt at stille krav til den maksimalt tilladte merbelastning med ammoniak på arealet, da denne ikke overskrider 1,0 kg N/ha per år, hvilket er det skrappeste krav kommunen kan stille til kategori 3- natur.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Arter beskyttet ifølge EF-habitatdirektivet bilag IV må ikke fanges, slås ihjel eller forstyrres med vilje, og deres levesteder må ikke beskadiges eller ødelægges.

Screening

Der kan forekomme arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV i nærheden af ejendommen. Disse kan have yngle-/rasteområder på arealer omkring ejendommen eller udbringningsarealerne. Det vurderes på baggrund af Faglig rapport nr. 635 (DMU), naturdata.dk samt kommunens kendskab til området at gælde for:

Vandflagermus *Myotis daubentonii* og dværgflagermus *Pipistrellus pygmaeus* forekommer begge i dele af Hjørring Kommune. Deres yngle- og rasteområder omfatter bl.a. hule træer, bygninger, gamle stenbroer, kældre og lignende, der ikke beskadiges af ammoniaktilførsel.

Odder *Lutra lutra* findes udbredt i hele Hjørring Kommune og kan have yngle- og rasteområder i tilknytning til bl.a. vandløb, søer og moser. Ammoniaktilførsel vil dog ikke umiddelbart være til skade for arten.

Markfirben *Lacerta agilis* findes udbredt i Hjørring Kommune på åbne, varme, solrige lokaliteter som for eksempel heder, overdrev, grusgrave, diger og stendynger. Arten er koldblodet og derfor afhængig af åbne, soleksponerede områder, hvor den kan varmes op, og hvor temperaturen i jorden bliver tilstrækkelig høj til at dens æg kan udruges. Markfirben lever fortrinsvis af smådyr som insekter, larver og spindlere. Mange af disse fødekilder er ligeledes afhængige af en åben, lav vegetation. Tilførsel af ammoniak til markfirbenets yngle- og rasteområder, kan medføre beskadigelse i form af øget tilgroning med forringet mikroklima og forringet fødegrundlag til følge.

Spidssnudet frø *Rana arvalis* findes på egnede levesteder i det meste af Hjørring Kommune. Arten yngler i søer og vandhuller, og vandkvaliteten er derfor af stor betydning for udviklingen af ynglen. Uden for yngletiden har frøerne rasteområde

i moser og øvrige fugtige områder, der også fungerer som opvækstområde. Spidssnudet frø kan skades af ammoniaktilførsel, hvor dette medfører øget tilgroning af opvækst i rasteområder med forringet mikroklima og forringet fødegrundlag til følge. Ynglevandhuller kan desuden skades af forringet vandkvalitet som følge af næringstilførsel.

Konsekvensvurdering og konklusion

De potentielle yngle- og rasteområder for kvælstoffølsomme bilag IV- arter i nærområdet, vurderes at være omfattede af § 3. Hjørring kommune vurderer samlet, at projektet ikke vil forringe yngle- og/eller rasteområder for disse arter, da der ikke sker en påvirkningen af disse områder ikke ændres væsentligt.

Table I. Beregnet ammoniakbelastning i udvalgte naturpunkter. Afstand til stald og lager er opgivet som interval for alle stalde- og lageranlæg. Tal i parentes er ikke konkret vurderet, men beror på lovens minimumskrav.

Naturpunkt	1	2
<i>Naturtype</i>	Natura 2000 (flere naturtyper)	Mose m.fl.
<i>Natur-kategori</i>	1	3
<i>Tålegrænse (kg N/ha per år)</i>	5 - 20	15 - 25
<i>Baggrundsbelastning (kg N/ha per år)</i>	14,1	14,1
<i>Merdeposition fra stald og lager (kg N/ha per år)</i>	0,0	0,1
<i>Tilladt merdeposition (kg N/ha per år)</i>	-	(1,0)
<i>Totalbelastning fra stald og lager (kg N/ha per år)</i>	0,0	-
<i>Tilladt totalbelastning (kg N/ha per år)</i>	(0,2 – 0,7)	-
<i>Afstand fra stald- og lageranlæg til naturpunkt (m)</i>	922 - 987	286 - 324
<i>Besigtigede (dato)</i>	-	-
<i>Planstatus</i>	Økologisk forbindelse	-

AREALER

Udbringingsarealer i forhold til beskyttede naturarealer

Hjørring Kommune vurderer påvirkningen af naturområder, der skyldes udbringning af husdyrgødning på nærliggende marker, ifølge Miljøstyrelsens vejledning. Herunder anvendes i givet fald de mulige vilkår, som Miljøstyrelsen peger på. Miljøstyrelsens vejledning bygger i øvrigt på rapporten "BUFFERZONER omkring særlig sårbar natur som beskyttelse mod lokalt nedfald af luftbåren kvælstof fra danske landbrugsejendomme" (herefter bufferzonerapporten).

Natura 2000

Nærmeste Natura 2000 område er Jerup Hede, Råbjerg og Tolshave Mose (EF-habitatområde nr. 3). Nærmeste ammoniakfølsomme naturtype i området ligger ca. 400 meter fra nærmeste udbringingsareal. I henhold til bufferzonerapporten, vil totalbelastningen af naturtyperne i området ikke være målbar. Hjørring Kommune konkluderer derfor, at udbringning af husdyrgødning på arealerne ikke vil give anledning til en negativ påvirkning af Natura 2000 området.

Øvrige beskyttede arealer

Tæt på flere udbringingsarealer ligger der kvælstoffølsomme naturområder (bl.a. hede) beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven (Fig. 1). Det er sandsynligt at bilag IV-arterne Spidssnudet frø og Markfirben forekommer på eller ved disse arealer. Se afsnittet 'Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)' for en nærmere beskrivelse af disse arter og deres krav til levested.

Ved udbringning af husdyrgødning vil merbelastningen med ammoniak på nærliggende naturområder ikke kunne overstige 1 kg N/ha per år¹² – uanset typen af husdyrgødning før og efter og uanset dyretryk før og efter. Det er derfor kommunens vurdering, at udbringning af husdyrgødning på de ansøgte udbringingsarealer, ikke vil kunne medføre en tilstandsændring af de nærliggende § 3 beskyttede områder.

Det skal bemærkes, at udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker per 1. januar 2011, skal ske ved nedfældning eller anvendelse af teknologi med tilsvarende effekt (forsuring)¹³.

Stærkt skrånende arealer

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen¹⁴ må flydende husdyrgødning ikke udbringes på arealer, der skråner mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde inden for en afstand af 20 meter fra vandløbs, søens eller fjordens øverste kant.

Ifølge naturbeskyttelsesloven¹⁵ må landbrugsaktiviteter ikke medføre en ændring af nærliggende naturområders tilstand. Tilstrømning af næringsstoffer fra tilstedende, skrånende udbringingsarealer vil i nogle situationer kunne medføre en sådan tilstandsændring.

Kommunen har vurderet, at ingen af udbringingsarealerne i ansøgningen skråner mere end 6° ned mod vandløb og naturområder beskyttede efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Det er derfor Kommunens vurdering, at der ikke er behov for

¹² Jf. Bufferzonerapporten, Miljøministeriet 2004

¹³ Jf. §§ 24 og 38 i Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

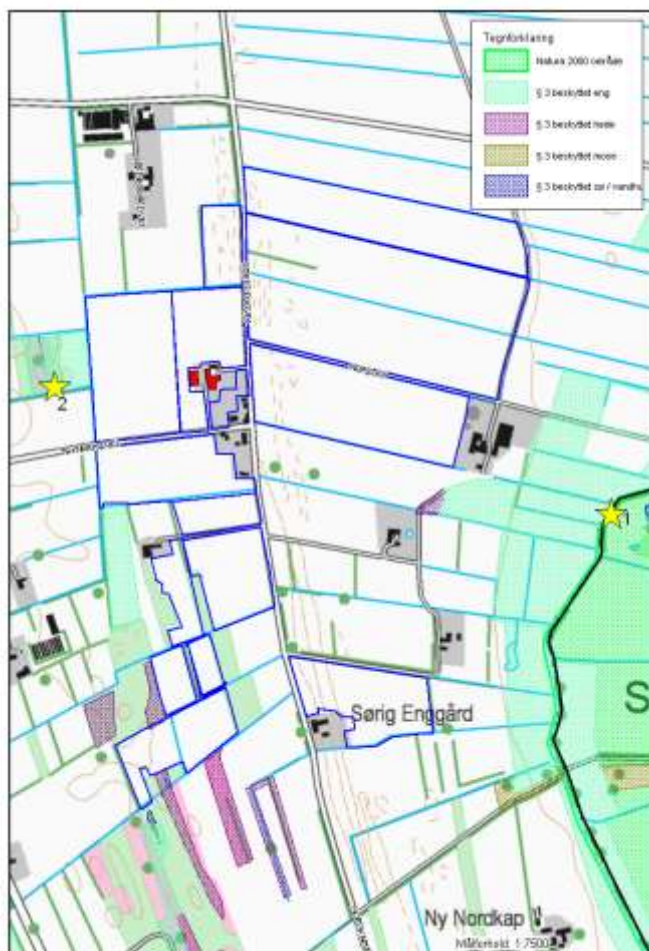
¹⁴ Jf. § 26 stk. 3 i Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

¹⁵ Jf. § 3 i Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. august 2009 om naturbeskyttelse

at stille krav til udbringning af husdyrgødning - ud over allerede eksisterende lovgivning.

Øvrige bemærkninger

Vurderingen bygger på tolkning af luftfoto, beregning af ammoniakbelastning med de bedst tilgængelige modeller fra DMU samt viden om tilstanden af konkrete naturarealer og udbredelsen af planter og dyr.

Figur 1. Husdyrbrugets beliggenhed (røde figurer) i forhold til udbringningsarealer (blå strek) og beskyttede naturområder (skraveret) samt naturpunkt 1 og 2 (gul stjerne).

Bilag 3. Detaljeret vurdering af påvirkning af fjord og hav

Alle udbringningsarealer i den ansøgte bedrift afvander til Nordlige Kattegat

Til den nordlige del af Kattegat stilles der i husdyrmiljøloven ikke maksimale grænser for udledning af kvælstof og fosfor, der rækker ud over de generelle harmoniregler til dette vandområde.

Det er imidlertid kommunens vurdering, at strømforholdene i Kattegat medfører, at en forøget udledning af kvælstof og fosfor fra oplandet vil kunne medføre en merbelastning af det kystnære habitatområde "Aalborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord" (Habitatområde nr. 14) og Natura 2000 området "Hirsholmene og Elling Ås udløb" (Habitatområde nr. 4). Ifølge Natura 2000-basisanalysen for Hirsholmene og Elling Ås udløb er det marine miljø i Kattegat påvirkeligt af effekten fra tilførsel af næringsstoffer

Kommunen skal derfor foretage en vurdering af, om udvidelsen af husdyrbruget i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil kunne medføre en væsentlig belastning for habitatområderne.

Det fremgår desuden af såvel basisanalysen for Kattegat og Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerak, at miljømålet er "god tilstand". Det fremgår også, at miljømålet ikke er opfyldt i området. Det er derfor kommunens vurdering, at enhver yderligere væsentlig tilførsel af næringsstoffer fra oplandet vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den samlede påvirkning af vandområdet øges, hvormed man bevæger sig i den forkerte retning i forhold til målsætningen.

Kommunen har foretaget en vurdering af projektet i overensstemmelse med habitatdirektivets retningslinier og Miljøstyrelsens vejledning. I vejledningen har ministeriet opstillet 2 afskæringskriterier for, hvornår et projekt ikke kan medføre skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskning. Miljøstyrelsen antager ifølge vejledningen, at grænsen for at der kan ses en påvirkning, er den samme for fosfor som for nitrat:

1. Påvirkning fra projektet i sig selv.
Kvælstof/fosfor-udvaskningen fra det samlede husdyrbrug må maksimalt udgøre 5% af den samlede udvaskning til det aktuelle område – dog max. 1% hvis der er tale om vandområder der kan karakteriseres som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret. (Påvirkning fra projektet i sig selv.)
2. Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter.
Dyretrykket i det aktuelle opland må ikke have været stigende siden 1. januar 2007.

Ad 1. Påvirkning fra projektet i sig selv

KVÆLSTOF

Oplandet, som antages at påvirke vandområdet Nordlige Kattegat, kaldes i Statsforvaltningens opgørelse over dyretryk for "Nordlige Kattegat" og "Læsø", hvilket er sammenfaldende med den del af hovedvandopland 1.1 som i forslag til vandplaner betegnes Nordlige Kattegat. I udpegningsgrundlaget for habitatområdet Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord (H14) indgår marine naturtyper, der kan karakteriseres som lavvandede områder med langsom vandudskiftning. Det drejer sig om flodmundinger (naturtype nr. 1130), kystlaguner og strandsøer (naturtype nr. 1150) og større lavvandede bugter og vige (naturtype nr. 1160). På den baggrund vurderer Hjørring Kommune, at næringsstofudvaskningen fra det konkrete projekt maksimalt må udgøre 1 % af den samlede udvaskning, jf. afskæringskriterie 1 ovenfor.

Oplandet til Nordlige Kattegat og Læsø har et samlet areal på 138.765 ha. Den samlede udvaskning fra diffuse kilder (dyrkede og udyrkede arealer samt spredt bebyggelse) beregnes ud fra følgende forudsætninger:

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerak er den samlede kvælstofafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 3.579 tons N. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til det Nordlige Kattegat 2.183 tons N/år

Hvis bidraget fra et husdyrbrug skal udgøre 1% jf. ovenfor skal merudvaskningen¹⁶ fra et ansøgt projekt udgøre 21,83 tons N/år. Der skal så eksempelvis indgå 2.425 ha, i et område med en reduktionsprocent 25 og merudvaskningen fra husdyrgødningen skal være på 12 kg N/ha/år.

Med det tænkte eksempel er det sandsynliggjort, at det ansøgte projekt bidrage med langt under 1% af den samlede udvaskning til det aktuelle vandområde jf. afskæringskriteri 1 ovenfor.

FOSFOR

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerak er den samlede fosforafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 134 tons P. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til Nordlige Kattegat 80,4 tons P/år.

Hvis bidraget fra et husdyrbrug skal udgøre 1% jf. ovenfor skal merudvaskningen fra det ansøgte udgøre ca. 800 kg P/år. Der skal så eksempelvis i et projekt indgå 10.000 ha med et fosforoverskud på 20 kg P/ha.

Med det tænkte eksempel er det sandsynliggjort, at det ansøgte projekt bidrage med langt under 1% af den samlede udvaskning til det aktuelle vandområde jf. afskæringskriteri 1 ovenfor.

Ad 2. Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter

Statsforvaltningen har ud fra data i det Centrale Husdyrregister (CHR-registret) opgjort, at der i oplandet "Nordlige Kattegat" og "Læsø" i perioden fra 2007 til 2010 er sket en nedgang i det samlede antal DE fra 71.446 til 69.227.

Denne centralt opgjorte udvikling i dyretryk til og med 2010, kan suppleres med kommunens oplysninger for 2011 om ophørte/reducerede husdyrbrug samt med de tilladelser/godkendelser der er givet af kommunen og som stadig kan udnyttes. Det er kommunens vurdering, at der over korte perioder (under 1 år) ikke sker og ikke er sket nogen afvigelse fra den generelle tendens, nemlig at antallet DE ikke stiger med tiden, men snarere falder.

Kommunen vurderer endvidere, at der ikke er andre kilder, der har medført en stigende næringsstofudvaskning fra oplandet til vandområdet fra 2007 og fremefter. Det være sig spildevand fra det åbne land, dambrug eller tilsvarende. Med hensyn til spildevand fra det åbne land, er der gennem den seneste årrække sket en stadig forbedret rensning af spildevand som led i kommunens spildevandsplanlægning.

¹⁶ Med merudvaskning menes "mer" i forhold til udvaskning fra kunstgødning. I forhold til husdyrloven skal der kun vurderes på merudvaskning fra husdyrgødning i forhold til kunstgødning. Merudvaskning for kvæggylle er ca. 6 kg N/ha/år, for svinegylle ca. 8 kg N/ha/år og for mink- og fjerkræs ca. 12 kg N/ha/år.